

Sygn. akt III AUa 622/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Borkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Marta Sawińska del. SSO Wiesława Stachowiak
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2012 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **P. Z., (...) Sp. z o.o.**
w P.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział
w P.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

z dnia 5 marca 2012 r. sygn. akt VIII U 618/11

1. z m i e n i a zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddala odwołania;
2. z m i e n i a zaskarżony wyrok w punkcie 2 i nie obciąża pozwanego kosztami zastępstwa procesowego odwołujących w postępowaniu pierwszoinstancyjnym;
3. zasądza od odwołujących: P. Z. i (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz pozwanego kwotę po 120 zł od każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.12.2010r., nr (...), znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., działając na podstawie przepisów art. 154 § 1 k.p.a. oraz art. 91 ust. 5 w związku z art. 83 ust.1 pkt 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt 4, ust. 4, art. 9 ust. 1, art. 12 ust. 1 i 3, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1, art. 36 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585), art. 81 ust. 1, art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r., Nr 164 poz. 1027 ze zm.),

art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20.04.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 ze zm.), art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13.07.2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2006r., Nr 158, poz. 1121 ze zm.) uchylił decyzję z dnia 08.07.2010r., nr (...) i stwierdził, że P. Z. z tytułu wykonywania umowy zlecenia w firmie (...) Sp. z o.o.:

podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r.,

podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wynosi:

Kod tytułu Okres Ubezpieczenia, Ubezpieczenie zdrowotne

ubezpieczenia społeczne, FP, FGŚP

041100 01/2009 5.896 zł 5.232,11 zł

041100 02/2009 Ozł Ozł

041100 3/2009 Ozł 5.840 zł

041100 04-10/2009 po 0 zł miesięcznie po 2.920 zł miesięcznie

0411 00 11/2009 Ozł Ozł

0411 00 12/2009-01/2010 po 0 zł miesięcznie po 2.920 zł miesięcznie

Od powyższej decyzji z zachowaniem ustawowego trybu i terminu odwołali się reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika - płatnik składek (...) Sp. z o.o. w P. i P. Z., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie, P. Z. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołujących kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 5.03.2012r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że P. Z. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu łączącej go umowy o dzieło z (...) Spółka z o.o. w P. ul. (...) w okresie od 7 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2009r., zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. na rzecz odwołujących P. Z. i (...) Spółka z o.o. kwotę po 60 zł (słownie: sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. w P. działa na podstawie umowy spółki z dnia 25.02.1995r. zawartej w formie aktu notarialnego Rep. (...) ze zmianami.

Odwołująca Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 29.10.2008r. pod numerem KRS (...) (wcześniejsza rejestracja (...)). Dyrektor Naczelny C. M. posiada 100 % udziałów w Spółce.

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. zawarła z P. Z. umowy o dzieło. Przedmiotem tych umów było uzyskanie nakazów zapłaty w stosunku do dłużników zamawiającego:

- M. G., W. M. oraz wyegzekwowania części należności od K. B.-umowa została zawarta w dniu 31.10.2008r. na okres od 01.11.2008r. do 31.01.2009r., a wypłata wynagrodzenia nastąpiła w styczniu 2009r. w wysokości 5.896 zł brutto,

- (...) Sp. z o.o., S. K., Przedsiębiorstwa Handlowego (...), S., W. Sp. j., (...) Sp. z o.o. - umowa została zawarta w dniu 02.02.2009r. do 31.05.2009r., a wypłata wynagrodzenia nastąpiła w marcu 2009r. w wysokości 5.840 zł brutto, w kwietniu 2009r. w wysokości 2.920 zł brutto, w maju 2009r. w kwocie 2.920 zł brutto,

- H. B., Kier-R. N., J. B., (...) Sp. z o.o., D. P. - umowa została zawarta w dniu 01.06.2009r. na okres od 01.06.2009r. do 30.11.2009r., a wypłata wynagrodzenia nastąpiła w miesiącach od czerwca do grudnia 2009r. w wysokości po 2.920 zł miesięcznie,

- H. s.c, A. P., K. C., L. S., K. F. i M. K.-umowa została zawarta w dniu 30.11.2009r. na okres od 01.12.2009r. do 30.06.2010r., a wypłata wynagrodzenia nastąpiła w styczniu 2010r. w wysokości 5.896 zł brutto.

(...) Sp. z o.o. w P., zawarła z P. Z. umowę w dniu 07.01.2009r. na okres od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r.. Umowa została określona, jako umowa o dzieło.

Przedmiotem umowy było uzyskanie nakazów zapłaty w stosunku do dłużników odwołującej Spółki i wyegzekwowanie należności.

Odwołujący P. Z. za wykonanie dzieła otrzymał wynagrodzenie. W ramach umowy zawartej od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r. P. Z. wyegzekwował należności od dłużników odwołującej Spółki i w tym celu przeprowadzał rozmowy z tymi dłużnikami, kiedy rozmowy nie przyniosły żadnego rezultatu sporządzał wnioski do sądu, uczestniczył w rozprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący P. Z. podlega od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r. ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w P..

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy ma ustalenie, jaki charakter miała praca wykonywana przez zainteresowaną na rzecz odwołującej (...) Sp. z o.o. w P..

Treścią umowy o dzieło jest zobowiązanie przyjmującego zamówienie do wykonania oznaczonego dzieła oraz zobowiązanie zamawiającego do uiszczenia wynagrodzenia (art. 627 k.c). Umowę o dzieło odróżnia od umowy zlecenia istniejący po stronie przyjmującego zamówienie, obowiązek osiągnięcia określonego rezultatu w postaci dzieła. W umowie o dzieło należy ściśle oznaczyć dzieło jakie ma być wykonane poprzez wskazanie jego cech. W odróżnieniu od umowy zlecenia umowa o dzieło wymaga aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły do powstania konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, nie zatem wynik, lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia tj. przedmiotowo istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21.12.1993r., III AUr 357/93, OSA 1994/6/49). Umowa o dzieło charakteryzuje się także brakiem osobistego podporządkowania zamawiającemu oraz wymogiem osiągnięcia określonego rezultatu. Wykonujący dzieło sam organizuje sposób wykonania dzieła. Dzieło stanowi samoistny wytwór ludzkiej działalności, który ma powstać dopiero w przyszłości.

Z kolei w umowie zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności dla dającego zlecenie. Przy wykonywaniu czynności przyjmujący zlecenie jest zobowiązany do dochowania należytej staranności. Zobowiązuje się on do dokonania określonych czynności, ale nie odpowiada za sam skutek.

Cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła, staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie. Ponadto, dzieło powinno być oznaczone jako wykonane na zamówienie, a zatem odpowiadające osobistym potrzebom, upodobaniom czy wymaganiom zamawiającego. Rezultat umowy o dzieło powinien być obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny.

Umowa zlecenie należy do umów o świadczenie usług, polegających w tym przypadku na dokonaniu czynności prawnej dla innej osoby. Umowę zlecenia zalicza się przy tym do zobowiązań starannego działania, a nie zobowiązań rezultatu. Chociaż sama definicja zakłada dążenie do osiągnięcia określonego rezultatu - dokonania czynności prawnej, jednakże w razie jego nieosiągnięcia, ale jednoczesnego dołożenia wszelkich starań w tym kierunku, przy zachowaniu należytej staranności, zleceniobiorca nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania.

W ocenie Sądu, umowę zawartą pomiędzy odwołującą (...) Sp. z o.o. w P., a odwołującym P. Z., od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r. można zakwalifikować jako umowę o dzieło. Przedmiotem umowy było uzyskanie nakazów zapłaty w stosunku do dłużników odwołującej Spółki (...) Sp. z o.o. i wyegzekwowanie należności od dłużników. Miało to polegać na wykonaniu szeregu czynności zmierzających do wystąpienia określonego rezultatu. Tym wynikiem, który miał być osiągnięty przez P. Z. był nakaz zapłaty w stosunku do dłużników i wyegzekwowanie należności. W przypadku niewykonania dzieła wynagrodzenie nie należało się. Za uzyskanie nakazów zapłaty i wyegzekwowanie należności od dłużników odpowiedzialność ponosił więc P. Z., a niewykonanie dzieła wiązało się z utratą prawa do wynagrodzenia. Taki efekt nie następuje przy umowie zlecenia, która nie jest umową rezultatu. Wykonywanie rozmów z dłużnikami odwołującej Spółki, sporządzanie wniosków do sądu i uczestniczenie w rozprawie, na które powołuje się pozwany organ rentowy było jedynie jednym z etapów prowadzących do wykonania umowy, nie było zaś samo w sobie przedmiotem umowy. Po wykonaniu dzieła, tj. po uzyskaniu nakazów zapłaty i wyegzekwowaniu należności od dłużników Prezes odwołującej Spółki - C. M. sprawdzał, czy dłużnicy objęci umową zapłacili określone kwoty. Na tej podstawie oceniany był fakt wywiązania się P. Z. z umowy o dzieło. Dopiero po sprawdzeniu wydruków z kont i stwierdzeniu, że dzieło zostało wykonane - odwołujący P. Z. otrzymywał wynagrodzenie. Dla odwołującej Spółki nie było ważne to, jakie starania podejmie P. Z. do osiągnięcia celu, liczyło się tylko osiągnięcie określonego celu, jakim było uzyskanie nakazów zapłaty i wyegzekwowanie należności od dłużników. Wynagrodzenie z tytułu wykonania umowy o dzieło było wypłacone P. Z. dopiero po osiągnięciu rezultatu, jakim było uzyskanie nakazów zapłaty i wyegzekwowanie należności od dłużników. Czas trwania umowy był czasem na realizację zamówienia, co pozwalało ocenić, czy faktycznie wierzytelności zostały wyegzekwowane. Wynagrodzenie zależało od realizacji zamówienia. Pozwany w sprawie nie przedstawił żadnych dowodów przeciwnych. Powyższe zdaniem Sądu wskazuje, że odwołujący wykazali, iż w kwestionowanej umowie przeważały cechy umowy o dzieło (rezultat, sposób zapłaty, duży zakres swobody w realizacji umowy).

Pochodną podlegania ubezpieczeniom społecznym jest obowiązek opłacania należnych składek na to ubezpieczenie. Zatem w sytuacji, gdy Sąd uznał, że P. Z. nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawarcia umowy zlecenia, nie jest zasadne ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Wyniki postępowania dowodowego przed Sądem doprowadziły do odmiennych ustaleń jak te, których dokonał organ rentowy, dlatego też Sąd mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy, na podstawie cytowanych przepisów prawa materialnego i art. 47714 § 2 k.p.c. w punkcie 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że P. Z. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu łączącej go umowy o dzieło z (...) Sp. z o.o. w P. ul. (...) w okresie od dnia 07.01.2009r. do 31.01.2009r..

Zgodnie z art. 98 §1 i 3 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W myśl art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Kwestie wysokości wynagrodzenia radców prawnych z tytułu zastępstwa procesowego zostały uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.). Sąd składowy w punkcie 2 wyroku zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. na rzecz odwołujących P. Z. i (...) Sp. z o.o. kwotę po 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany. Skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów prawa procesowego art. 233 kpc przez nierozważenie wszechstronnie zebranego materiału dowodowego, sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i prawa materialnego art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 734, 750 oraz 627 kc przez błędne zastosowanie.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Odwołujący wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że postępowanie apelacyjne przeprowadzone przez Sąd II instancji zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego (patrz uchwała składu siedmiu sędziów SN z 31.01.2008r. III.CZP.49/07 OSNC 2008/1/7). Sąd Apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale i obowiązek rozważania na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz jego własnej oceny (art. 382 kpc) przy uwzględnieniu zasad wynikających z art. 233 § 1 kpc.

Stąd też Sąd Apelacyjny jest uprawniony bez uzupełniania postępowania dowodowego do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych lub prawnych innych niż Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, którego wynik Sąd Apelacyjny przyjmuje za własny na gruncie rozpoznawanej sprawy. Jednakże Sąd I instancji w ocenie Sądu Apelacyjnego dokonał błędnej subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego tzn. błędnie zinterpretował przepisy prawa materialnego w odniesieniu do tak ustalonego stanu faktycznego.

Mając powyższe na uwadze, ocena zasadności apelacji należy rozpocząć od przywołania przepisów prawa materialnego, jakie miały w sprawie zastosowanie.

Stosownie do treści art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. W myśl art. 734 § 1 k.c., przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej. Umowa taka jest bez wątpienia umową rezultatu, co odróżnia ją od umowy zlecenia (art. 734 i następane k.c.) oraz od umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.). Z kolei umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Wobec różnych cech charakterystycznych wykonywania zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia i umowy o dzieło, dla oceny rodzaju stosunku prawnego decydujące jest ustalenie, które z tych cech mają charakter przeważający. O tym, czy zleceniobiorca wykonuje zleczone czynności na podstawie umowy zlecenia, czy umowy o dzieło, decyduje charakter łączącego strony stosunku i treść umowy, a nie jej nazwa. O wyborze rodzaju podstawy prawnej zatrudnienia decydują zainteresowane strony (art. 353¹ § 1 kc w zw. z art. 300 kp), kierując się przede wszystkim przesłanką

sposobu jego realizacji (tak SN w wyroku z 13.04.2000r. I PKN 594/99 OSNAP 2001/22/637). Decydujące znaczenie należy jednak przypisać woli stron i zamiarowi ukształtowania w określony sposób treści łączącego je stosunku prawnego, zamiarowi towarzyszącemu zawarciu i kontynuowaniu stosunku pracy (tak SN w wyroku z 14.02.2001r. PKN 256/00 OSNAP 2002/23/564). Zasada swobody umów (art. 353¹ k.c.), polega w pierwszej kolejności na możliwości wyboru przez strony rodzaju stosunku prawnego, który je łączy. Dotyczy to także wykonywania stale i za wynagrodzeniem określonych czynności, a więc stosunku prawnego określającego, jako wykonywanie zatrudnienia w szerokim znaczeniu.

Od umowy zlecenia umowę o dzieło odróżnia konieczność jej sfinalizowania w każdym wypadku konkretnym i sprawdzalnym rezultatem. Obowiązek osobistego wykonania dzieła przez przyjmującego zamówienie będzie miał w odniesieniu do umowy o dzieło mniejsze znaczenie, jeżeli rezultat końcowy zostanie osiągnięty. W wypadku umowy zlecenia rezultat nie jest elementem koniecznym, występuje natomiast jako zasada obowiązek osobistego spełnienia świadczenia przez zleceniobiorcę, z uwagi na osobiste zaufanie między stronami. Dodatkowo należy wskazać, że inaczej niż w ramach umowy o dzieło, dołożenie przez zleceniobiorcę należytej staranności i mimo tego nie osiągnięcie przezeń zamierzonego skutku nie może stanowić przypadku niewykonania zobowiązania.

Na gruncie postępowania odrębnego z zakresu ubezpieczeń społecznych należy podkreślić znaczenie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 2 wskazanej ustawy wynika, że ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz z osobami z nimi współpracującymi, od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego błędnie Sąd I instancji ustalił, że strony umów łączyły umowy o dzieło.

Słusznie podnosi pozwany w treści apelacji, że w analizowanej sprawie sposób wykonywania zawartych przez zainteresowanego umów, nie odpowiada treści art. 627 i nast. kc.

Sąd Apelacyjny wskazuje na wstępie rozważań własnych, że dla prawidłowej oceny typu umów, wymagane jest dokonanie badania charakteru czynności wykonywanych w ramach każdej z poszczególnych umów. Celem ustalenia czy ukierunkowane są one na staranne działanie (umowa zlecenie), czy osiągnięcie ściśle określonego rezultatu (umowa o dzieło) dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena wskazuje, że zainteresowany nie osiągnął samoistnego rezultatu, który byłby samoistnym wytworem jego umiejętności.

W niniejszej sprawie przedmiotem każdej z umów były czynności zmierzające do uzyskania nakazu zapłaty wobec każdorazowego dłużnika. Jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego działanie w tym zakresie stanowiło wynik (efekt) szeregu przeprowadzonych czynności faktycznych i prawnych, które stanowiły istotę działań zainteresowanego.

Treścią umów było uzyskanie nakazów zapłaty wobec osób i podmiotów wskazanych w każdej z umów. Jednocześnie, jak wynika to z całości zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym akt postępowania kontrolnego, polegało to na podejmowaniu czynności w postaci przeprowadzaniu rozmów z dłużnikami, sporządzanie i wnoszenie stosownego wniosku do Sądu oraz uczestniczenia w rozprawie. Te czynności mogły doprowadzić do uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia, ale nie musiały.

Zdaniem więc Sądu Apelacyjnego, treścią tych umów nie było zatem osiąganie rezultatu, czyli uzyskania nakazu zapłaty i wyegzekwowania należności odwołującej, co przy tego rodzaju usługach być nie mogło. Rezultat w postaci uzyskania korzystnego nakazu zapłaty i wyegzekwowanie należności odwołującej, jest bowiem obiektywnie nieosiągalny.

Przyjmując zamówienie zobowiązywał się jedynie do starannego przeprowadzania wszystkich czynności niezbędnych do wydania nakazu zapłaty i dalej wyegzekwowania należności głównej. Nie można jednak przyjąć, iż w tych okolicznościach faktycznych sprawę obejmuje to przyjęcie na siebie odpowiedzialności za rezultat tych działań.

Przedmiot spornych umów odpowiadał więc w pełni umowie o świadczenie usług o których mowa w art. 750 kc, a nie czynności o dzieło, jak nieprawidłowo stwierdził Sąd Okręgowy .

Na marginesie Sąd Apelacyjny wskazuje potwierdzony w doktrynie i orzecznictwie pogląd, że treść umowy nie przesądza o charakterze łączącego strony stosunku prawnego. Powstałe w praktyce obrotu umowy mogą łączyć w sobie wskazane elementy charakterystyczne dla umowy zlecenia (o świadczenie usług) i umowy o dzieło, w takim przypadku, o tym jaki jest to stosunek prawny decydują cechy przeważające. W ocenie Sądu Apelacyjnego w analizowanej sprawie przedmiot spornych umów posiadał cechy charakterystyczne dla umowy o świadczenie usług (umowy starannego działania), do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 kc). Przyjęcie, że strony łączyły umowy o dzieło podczas, gdy z ich treści i sposobu wykonania wynikają przeważające cechy właściwe dla umowy o świadczenie usług, byłoby niezgodne z właściwością stosunku prawnego. O kwalifikacji prawnej danego stosunku prawnego decydują jego elementy przedmiotowo istotne. W przypadku stosunków prawnych, w których występują elementy różnych rodzajów zobowiązań istotne znaczenie ma układ interesów stron z uwzględnieniem ich zgodnego zamiaru, celu powołania do życia określonego stosunku prawnego. Na gruncie niniejszej sprawy w istocie łączący strony stosunek prawny należał do kategorii umów o świadczenie usług, a nie rezultatu (umowa o dzieło). W sytuacji zatem, gdy przeważające cechy stosunku prawnego wskazują na świadczenie usług przez zainteresowanego, a jednocześnie strony zakwalifikowały wiążące je umowy, jako umowy o dzieło, Sąd uprawniony jest do badania natury tegoż stosunku i w konsekwencji ustalenia, z jaką umową mamy do czynienia.

Ponieważ powyższe na również wpływ na obowiązek ubezpieczeniowy (zabezpieczenia społecznego), również Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest władny do takiej kontroli.

Sporne umowy nie były umowami o dzieło z uwagi na to, że przedmiot tych umów nie stanowił konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu - dzieła. W ocenie Sądu Apelacyjnego stronom umowy nie chodziło o „rezultat usługi”, ale o same usługi, polegające na dokonywaniu przez zainteresowanego czynności faktycznych.

Mając całość powyższych rozważań na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wydanego wyroku.

O kosztach procesu za postępowanie drugoinstancyjne orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSA Marta Sawińska SSA Marek Borkiewicz del.SSO Wiesława Stachowiak